

Europska komisija

N/p predsjednice Ursule von der Leyen

Predmet: OTVORENO PISMO PREDSEDNICI EUROPSKE KOMISIJE I EUROPSKIM PUČANIMA – Dali ste potporu HDZ-u, sada snosite i odgovornost za rješavanje korupcije u Hrvatskoj

Poštovana predsjednice Europske komisije, Ursula von der Leyen,

Obraćamo Vam se vezano za odluku Vlade Republike Hrvatske kojom se izravno potiče korupcija i utječe na samostalnost i nepristranost pravosuđa.

Vlada Republike Hrvatske dala je 30. prosinca 2020. godine suglasnost Gradu Varaždinu za zaduženjem izdavanjem municipalnih obveznica u iznosu od 67 milijuna kuna (Prilog 1). Ovim zaduženjem financira se takozvana „integralna nagodba“ donijeta u ljeto 2020. godine (Prilog 2, 3 i 4), kojom gradonačelnik Varaždina, Ivan Čehok, želi osigurati da se pravni poslovi koje je sklopio u ime grada s tvrtkama u vlasništvu obitelji Patafta (u navedeno vrijeme u vlasništvu g. Davora Patafte, današnjeg potpredsjednika Gradskog vijeća), te s EKOS holdingom, u razdoblju od 2008. do 2011. godine provedu bez obzira na ishod kaznenih postupaka za teška koruptivna djela koji su zbog njih pokrenuti, te da se olakša pravni položaj Ivana Čehoka i Davora Patafte u tim postupcima (Prilog 5).

Naime, u vezi navedenih ugovora se protiv gradonačelnika i njegovih suradnika i partnera vodi kazneni postupak koji još nije pravomoćno završio. Prema nepravomoćnoj presudi Županijskog suda u Zagrebu od 12.7.2018. godine gradonačelnik Čehok osuđen je zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju od dvije godine, a Davor Patafta na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i osam mjeseci (Prilog 6).

Vlada Republike Hrvatske obaviještena je o svim spornim aspektima „integralne nagodbe“ za koju je izdala suglasnost (Prilog 7 i 8). Prvo, da se vodi postupak pred Ministarstvom pravosuđa i uprave, odnosno pred Visokim upravnim sudom RH, o utvrđivanju zakonitosti sjednice Gradskog vijeća od 28. srpnja 2020. godine na kojoj je integralna nagodba izglasana (Prilog 9 i 10). Drugo, da je izdavanje suglasnosti u suprotnosti sa Zakonom o proračunu. Treće, da je protiv gradonačelnika podignuta prijava zbog evidentnog sukoba interesa na temelju koje je Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa donijelo odluku o pokretanju postupka (Prilog 11 i 12). Četvrto, da su predmet integralne nagodbe pravni poslovi

zbog kojih se protiv Ivana Čehoka, Davora Patafte i drugih vodi kazneni postupak za teška koruptivna djela po optužnici USKOK-a, i za koje su oni nepravomoćno proglašeni krivima. Peto, da je protiv gradonačelnika i njegovih suradnika podnesena kaznena prijava USKOK-u na temelju koje se provode izvidi kako bi se utvrdilo je li integralnom nagodbom počinjeno novo kazneno djelo (Prilog 13 i 14).

Umjesto da se bori protiv korupcije, Vlada Republike Hrvatske i HDZ potiču i štite korupciju.

Umjesto da je Vlada Republike Hrvatske pričekala da hrvatsko pravosuđe pravomoćno utvrdi predstavljaju li pravni poslovi koji su predmet integralne nagodbe kaznena djela ili ne, da USKOK utvrdi da li je integralnom nagodbom počinjeno novo kazneno djelo i podigne ili odustane od podizanja nove optužnice, da Visoki upravni sud utvrdi je li sjednica održana zakonito ili nije, da Povjerenstvo za sprečavanje sukoba interesa utvrdi da li postoji sukob interesa gradonačelnika Čehoka ili ne, Vlada je dala suglasnost za zaduženje.

U pravnom smislu, davanjem suglasnosti za zaduživanjem radi financiranja pravnih poslova koji su predmet kaznenih postupaka za teška kaznena djela korupcije, te obzirom na činjenicu da se u vezi sklapanja Integralne nagodbe koja predstavlja pravni temelj za zaduženje provode izvidi, Vlada Republike Hrvatske nanijela je još jedan udarac pravnom poretku Republike Hrvatske. Davanje suglasnosti ne samo da je u suprotnosti s obvezom Vlade da brine o zakonitosti rada državnih tijela i tijela lokalne samouprave, već je ovom odlukom poslala poruku pravosudnim tijelima da Vlada ne vidi ništa sporno u ovim pravnim poslovima, te je time neizravno utjecala na samostalnost i nepristranost pravosuđa.

U političkom smislu, ignoriranjem mogućih teških kaznenih djela korupcije, Vlada Republike Hrvatske je poslala pogrešnu političku poruku hrvatskoj i europskoj javnosti u pogledu spremnosti da se odlučno obračuna s korupcijom. Poruka je još gora ako znamo da je ova odluka donesena zahvaljujuću političkom utjecaju g. Damira Habijana, predsjednika varaždinskog HDZ-a koji je na prošlim parlamentarnim izborima postao i zastupnik u Saboru. G. Habijan je član Odbora za pravosuđe hrvatskog Sabora koji daje između ostalog prethodno mišljenje u postupku izbora i razrješenja predsjednika Vrhovnog suda i Glavnoga državnog odvjetnika. Zastupnik Habijan ušao je u ovaj odbor unatoč tome što je prije četiri godine ušao u koaliciju s Ivanom Čehokom protiv kojega su se vodili kazneni postupci za korupciju, i nastavio mu pružati podršku i nakon što je osuđen za nju 2018. godine. Nitko nije pri tom postavio pitanje kakva poruka se time šalje hrvatskoj javnosti.

Situacija u gradu Varaždinu samo je jedna u nizu gdje svjedočimo toleranciji vlade g. Plenkovića i HDZ-a na korupciju. Kao i na primjeru grada Zagreba i gradonačelnika Bandića, i u Varaždinu možemo vidjeti kako politička trgovina s HDZ-om osigurava zaštitu od pravosuđa (Prilog 15, 16 i 17). Nepravomoćna presuda protiv gradonačelnika Čehoka čak niti nakon više od dvije i pol godine nije postala pravomoćna zbog sporosti postupanja Vrhovnog suda, unatoč tome što cijeli postupak traje već skoro 10 godina. Opravdano

se postavlja pitanje je li razlog tome u činjenici da se HDZ u gradu Varaždinu nalazi na vlasti samo i isključivo zahvaljujući gradonačelniku Ivanu Čehoku.

Zašto Vam se obraćamo?

Obraćamo Vam se jer Vas želimo podsjetiti na vrijeme kada se Hrvatska borila protiv korupcije. Jer slučaj grada Varaždina i gradonačelnika Ivana Čehoka neugodan je podsjetnik za hrvatsku političku elitu na vrijeme kad se morala pretvarati pred EU da se bori protiv korupcije kako bi Hrvatska postala članicom Unije. Naime, jedan od bitnih uvjeta za ulazak Hrvatske u EU bila je vladavina prava i borba protiv korupcije. Slučaj bivšeg premijera Sanadera, gradonačelnika Čehoka i nekih drugih trebali su pokazati spremnost hrvatskih vlasti da se bori protiv korupcije, a sve u cilju ulaska u EU bez monitoringa. No, nakon ulaska u EU taj je antikorupcijski entuzijazam naglo splasnulo, a borba protiv korupcije gotovo je zamrla.

Obraćamo Vam se i zato jer ste Vi osobno dali podršku HDZ-u tijekom predizborne kampanje u srpnju 2020. godine (Prilog 18). Niste jedini iz Europske pučke stranke koji ste dali potporu HDZ-u u predizbornim kampanjama. Plejada istaknutih europskih pučana sudjelovala je do sada u nekoliko HDZ-ovih kampanja, od njemačke kancelarke Angele Merkel, do Jean Claude Junckera i mnogih drugih (Prilog 19). Davanjem potpore na izborima snosite zato zajedno sa strankom Europskih pučana i dio odgovornosti za postupke vlade g. Plenkovića, kao i za stanje u Hrvatskoj.

Želimo Vas iz tog razloga podsjetiti, jer sigurni smo kako ste upoznati s time, da je Hrvatska jedna od najkorumpiranijih država članica u EU i po vladavini prava jedna od najproblematičnijih članica Europske unije, što pokazuje i izvještaj Europske komisije o hrvatskom pravosuđu. Želimo Vas upoznati s time da je prošlo više od 30 godina od dolaska HDZ-a na vlast na prvim višestranačkim izborima. U tih 30 godina HDZ je bio na vlasti 22 godine. Stanje u hrvatskom društvu i državi, prije svega u pravosuđu, odraz je vladavine HDZ-a. Od 2015. godine, otkada je HDZ ponovno na vlasti, Hrvatska je pala s 50. na 63. mjesto na indeksu percepcije korupcije, za što je izravno odgovorna vlada g. Plenkovića kojemu ste dali potporu u predizornoj kampanji.

Obraćamo Vam se zato jer ste Vi davanjem potpore g. Plenkoviću i HDZ-u suodgovorni za dramatično stanje u Hrvatskoj i raširenu korupciju koja uništava Hrvatsku i glavni je razlog iseljavanja stanovništva te ekonomskog zaostajanja. Zbog korupcije i nefunkcioniranja pravne države građani su izgubili povjerenje u institucije pravne države zbog čega sve češće uzimaju „pravdu“ u svoje ruke što sve više potkopava političku i društvenu stabilnost. Davanjem potpore na izborima HDZ-u i Vi ste preuzeli dio odgovornosti za takvo stanje u Hrvatskoj, kao i za postupke Vlade g. Plenkovića. Uz to, kao predsjednica Europske komisije dužni ste osigurati poštivanje vladavine prava jer se u Hrvatskoj zbog korupcije deseci milijuna eura europskih poreznih obveznika prelijevaju u privatne džepove.

Zašto bi EU financirala korupciju u Hrvatskoj?

Primjera kako se kroz korupciju izvlače milijuni europskog novaca u Hrvatskoj je mnogo. Nažalost, postojeći mehanizmi su nedovoljni kako bi spriječili ovu pljačku novaca europskih (i hrvatskih) poreznih obveznika. A kako i očekivati da hrvatske institucije odrade svoj posao, kada Vlada i njezin predsjednik svojim odlukama šalju poruku da ih korupcija ne smeta. Uzmimo primjer HDZ-ovog gradonačelnika Požege i saborskog zastupnika Darka Puljašića, koji je nedavno uhvaćen u namještanju poslova koje financira EU, a kojeg je g. Plenković stavio na listu HDZ-a iako je već imao optužnicu za subvencijsku prijevaru (Prilog 20 i 21). Ili, slučaj pokušaja političke korupcije nezavisnog vijećnika Viktora Šimunića gdje predsjedniku Vlade nije sporan pokušaj političkog podmićivanja, nego naivnost člana predsjedništva HDZ-a što je dopustio biti snimljen (Prilog 22 i 23). Ovi primjeri pokazuju način funkcioniranja HDZ-a i vlasti u Hrvatskoj, kao i način kako se pljačkaju novci iz EU fondova.

Europska unija ne može promijeniti ovakvo stanje. Odgovornost za to leži na hrvatskom društvu. U Hrvatskoj su uistinu sve brojnije lokalne inicijative, udruge, platforme i građanski aktivisti koji se bore protiv korupcije i za pravnu državu gdje će svi biti jednaki pred zakonom. No, Europska unija može pomoći u njihovoj borbi za pravednije društvo i vladavinu prava. EU treba inzistirati na striktnom provođenju mehanizma za obustavu plaćanja državi članici koja krši vladavinu prava. Ured europskog javnog tužitelja može dati posebnu pozornost Hrvatskoj u borbi protiv prijevara u vezi s proračunom EU-a. EU može inzistirati na provođenju pravosudne reforme koja će osigurati neovisno i efikasno pravosuđe. EU može inzistirati da se sudskim slučajevima političke korupcije daje prednost, te da oni moraju biti pravomoćno završeni u kratkom roku.

EU može utjecati i drugim mjerama na borbu protiv korupcije i promjenu političke kulture. Zašto bi EU financirala projekte lokalnih jedinica na čijem se čelu nalaze političari protiv kojih se vode kazneni postupci zbog korupcije (protiv kojih je sudbena vlast potvrdila optužnice), ili protiv kojih postoje nepravomoćne presude? EU bi mogla odlučiti da obustavi financiranje njihovih projekata, ili da sve dok na čelu jedinica lokalne samouprave i državnih institucija se nalaze osobe s opravdanom sumnjom da su korumpirane, da se one ne mogu prijavljivati na europske natječaje. Ovakva odluka bi značajno utjecala na promjenu političke kulture i širu javnost u pogledu pogubnih posljedica korupcije.

Konačno, i Vi osobno možete pitati g. Plenkovića: Zašto je na listu HDZ-a za Sabor postavio g. Puljašića koji ima optužnicu za subvencijsku prijevaru? Zašto je na listu za Sabor stavio g. Habijana koji je ušao u koaliciju s gradonačelnikom Čehokom, nepravomoćno osuđenim na kaznu zatvora zbog korupcije? Zašto je g. Habijan s takvom hipotekom postao član saborskog Odbora za pravosuđe? Zašto je njegova Vlada donijela odluku kojom se legalizira kriminal i korupcija u Varaždinu? Zašto su sudski postupci protiv političara tako dugotrajni, bez pravomoćnog sudskog epiloga i nakon deset i više godina, kao u slučaju gradonačelnika Čehoka? Što hrvatska Vlada čini da promijeni ovu situaciju? I konačno, zašto borba protiv korupcije u Hrvatskoj danas više ne postoji, i zašto HDZ čvrsto stoji na braniku korupcije i klijentelizma?

Poštovana predsjednice, Ursula von der Leyen, slučaj grada Varaždina je samo jedan u nizu skandaloznih situacija u Republici Hrvatskoj koja pokazuje dubinu problema i korumpiranost hrvatske politike i pravosuđa, te njezinu isprepletenost. Europske Unija može i mora utjecati na to da se ovakve situacije više ne ponavljaju, i pomoći Hrvatskoj da postane primjer pravno uređene i uspješne članice Europske Unije.

Srdačan pozdrav,

U Varaždinu, 2. veljače 2021. godine

Nezavisna politička platforma „Budimo grad“

Članovi platforme:

Dubravka Novak

Ana Petrić

Hrvoje Petrić

Ivan Obadić

Nikola Kumek

Prilozi:

1. PRILOG 1: Vlada odobrila zaduženje Grada Varaždina od 67 milijuna kuna, 30.12.2020.
<https://varazdinski.net.hr/vijesti/politika/3954770/vlada-odobrila-zaduzenje-grada-varazdina-za-67-milijuna-kuna/>
2. PRILOG 2: Grad najavljuje milijunsko zaduživanje, a nitko ne zna na što će se novac potrošiti, 13. srpanj 2020.
<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/grad-najavljuje-milijunsko-zaduzivanje-a-nitko-ne-zna-na-sto-ce-se-novac-potrositi-15008008>
3. PRILOG 3: Gradsko vijeće Varaždina prihvatilo zaduženje obveznicama i nagodbu sudskih sporova, 17. srpanj 2020.
<https://aktualno.hr/gradsko-vijece-varazdina-prihvatilo-zaduzenje-obveznicama-i-nagodbu-sudskih-sporova/>
4. PRILOG 4: Nagodba od 180 milijuna kuna je izglasana, na redu je USKOK, 22.07.2020.
<https://varazdinski.net.hr/vijesti/otvoreno/3855176/nagodba-od-180-milijuna-kuna-je-izglasana-na-redu-je-uskok/>
5. PRILOG 5: UDRUGA VBS UPOZORAVA 'Hoćemo li po cijeni obrade bala zapravo platiti njihovo zakapanje?', 27.07.2020.
<https://varazdinski.net.hr/vijesti/politika/3858042/udruga-vbs-upozorava-hocemo-li-po-cijeni-obrade-bala-zapravo-platiti-njihovo-zakapanje/>
6. PRILOG 6: OBJAVLJENA PRESUDA VARAŽDINSKOM GRADONAČELNIKU Čehok proglašen krivim i osuđen na dvije godina zatvora, 19. srpanj 2018.
<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/objavljena-presuda-varazdinskom-gradonacelniku-cehok-proglasen-krivim-i-osuden-na-dvije-godina-zatvora-7630554>
7. PRILOG 7: Predstavka vezano za Zahtjev Grada Varaždina Ministarstvu financija za izdavanjem suglasnosti za zaduženje u vrijednosti 67.000.000,00 kuna, Udruga „Varaždin bez smeća“, 14. listopad 2020.
8. PRILOG 8: Dopuna predstavke vezano za Zahtjev Grada Varaždina Ministarstvu financija za izdavanjem suglasnosti za zaduženje izdavanjem municipalnih obveznica u vrijednosti 67.000.000,00 kuna, Udruga „Varaždin bez smeća“, 30. prosinac 2020.
9. PRILOG 9: Zahtjev za nadzor zakonitosti rada 29. sjednice Gradskog vijeća Grada Varaždina koja je održana 17. srpnja 2020. godine, Udruga „Varaždin bez smeća“
10. PRILOG 10: MINISTARSTVO SE "NE BI ŠTELO MEŠATI" - BUDE SE SUD, Udruga „Varaždin bez smeća“, 9. studeni 2020.
<https://www.facebook.com/vzbzsm/posts/218896159586221>
11. PRILOG 11: Prijava o postojanju sukoba interesa gradonačelnika Ivana Čehoka, Udruga „Varaždin bez smeća“, 23. prosinac 2019.
12. PRILOG 12: SUKOB INTERESA? Pokrenut postupak protiv Čehoka zbog nagodbe s T&H Investom
<https://varazdinski.net.hr/vijesti/crna-kronika/3968306/sukob-interesa-pokrenut-postupak-protiv-cehoka-zbog-nagodbe-s-th-investom/>
13. PRILOG 13: Kaznena prijava za kaznena djela iz članka 291. st. 2. u vezi st. 2. Kaznenog zakona, Udruga „Varaždin bez smeća“, 18. ožujak 2020.

14. PRILOG 14: Marković: 'Mladenović je u USKOK pozvan zbog prijava o donošenju sporne integralne nagodbe', 6. studeni 2020.
<https://varazdinski.net.hr/vijesti/politika/3920442/markovic-mladenovic-je-u-uskok-pozvan-zbog-prijava-o-donosanju-sporne-integralne-nagodbe/>
15. PRILOG 15: Odluka suda da odbaci dokaze u slučaju Bandić upućuje na ekstremnu političku korupciju, 4. travanj 2016.
<https://www.telegram.hr/politika-kriminal/slom-sudstva-u-slucaju-bandic-dubinska-analiza-odluke-suda-da-odbaci-legalno-prikupljene-dokaze/>
16. PRILOG 16: BUNJAC: "Lavinu političke korupcije je pokrenuo Plenković od dana kad mu je Saucha održao većinu"
<https://www.paraf.hr/bunjac-lavinu-politicke-korupcije-je-pokrenuo-plenkovic-od-dana-kad-mu-je-saucha-odrzao-vecinu/>
17. PRILOG 17: Lijepa naša korumpirana, 19. siječanj 2020.
<https://www.portalnovosti.com/lijepa-nasa-korumpirana>
18. PRILOG 18: Europska komisija se očitovala o ulozi Von der Leyen u HDZ-ovu spotu: 'Došlo je do propusta!', 14. siječanj 2021.
<https://euractiv.jutarnji.hr/euractiv/eu-pitanja/europska-komisija-se-ocitovala-o-ulozi-von-der-leyen-u-hdz-ovu-spotu-doslo-je-do-propusta-15042718>
19. PRILOG 19: Angela je pomogla svim šefovima HDZ-a, osim jednom, 18. svibnja 2019.
<https://express.24sata.hr/top-news/angela-je-pomogla-svim-sefovima-hdz-a-osim-jednom-21461>
20. PRILOG 20: Objavljujemo snimke. Poslušajte kako gradonačelnik Požege i njegov zamjenik namještaju poslove i prijete: 'Učlani se u HDZ!', 13. siječanj 2021.
<https://www.telegram.hr/politika-kriminal/objavljujemo-snimke-poslusajte-kako-gradonacelnik-pozege-i-njegov-zamjenik-namjestaju-poslove-i-prijete-uclani-se-u-hdz/>
21. PRILOG 21: Nova afera gradonačelnika Požege: Namještanje natječaja za energetska obnovu?, 14. siječanj 2021.
<https://hr.n1info.com/vijesti/nova-afere-gradonacelnika-pozege-namjestanje-natjecaja-za-energetsku-obnovu/>
22. PRILOG 22: HDZ-ovci nudili vijećniku da ga uhljebe ako im pomogne: Kaj bi štel biti? Hoćeš neku instituciju?, 25. siječanj 2021.
<https://www.24sata.hr/news/hdz-ovci-nudili-vijecniku-da-ga-uhljebe-ako-im-pomogne-kaj-bi-stel-biti-hoces-neku-instituciju-741642>
23. PRILOG 23: Plenković o HDZ-ovcu Tušku sa snimke: 'Pogriješio je, radari baš ne funkcioniraju u kleti', 26. siječanj 2021.
<https://www.24sata.hr/news/plenkovic-to-je-greska-nije-trebao-biti-tamo-i-ovo-mu-se-nije-trebalo-dogoditi-741819>

Ovo pismo upućeno je na sljedeće adrese:

1. Europska komisija, n/p predsjednice Ursule von der Leyen
2. Europska komisija, n/p povjerenik za pravosuđe Didier Reynders
3. Europsko vijeće, n/p predsjednik Charles Michel
4. Europski parlament, n/p predsjednika David-Maria Sassoli
5. Europski parlament, n/p predsjednika Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove Juan Fernando López Aguilar
6. Europski parlament, Klub zastupnika Europske pučke stranke (kršćanski demokrati)
7. Europski parlament, Klub zastupnika Progresivnog saveza socijalista i demokrata u Europskom parlamentu
8. Europski parlament, Klub zastupnika Zelenih / Europskog slobodnog saveza
9. Europski parlament, Klub zastupnika Identitet i demokracija
10. Europski parlament, Europski konzervativci i reformisti
11. Europski parlament, Klub zastupnika Ljevice u Europskom parlamentu
12. Predstavništvo Europske komisije u Zagrebu, n/p voditelj Ognian Zlatev
13. Ured Europskog parlamenta u Hrvatskoj, n/p voditeljica Simeonova Staničić
14. Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović
15. Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković
16. Hrvatski Sabor, n/p predsjednika Gordana Jandrokovića
17. Hrvatski Sabor, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav
18. Hrvatski Sabor, Odbor za zakonodavstvo
19. Hrvatski Sabor, Odbor za europske poslove
20. Hrvatski Sabor, Odbor za pravosuđe
21. Hrvatski Sabor, Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije
22. Hrvatski Sabor, Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu
23. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Centra i Građansko-liberalnog saveza
24. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Domovinskog pokreta
25. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Hrvatske demokratske zajednice
26. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Hrvatske narodne stranke - liberalnih demokrata i nezavisnih zastupnika
27. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Hrvatske seljačke stranke i Hrvatske stranke umirovljenika
28. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Hrvatske socijalno-liberalne stranke i Narodne stranke – Reformista
29. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Hrvatskih suverenista
30. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Istarskog demokratskog sabora
31. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Mosta
32. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika nacionalnih manjina
33. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Samostalne demokratske srpske stranke
34. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske
35. Hrvatski Sabor, Klub zastupnika zeleno-lijevog bloka